

εκκαλών και για να συμψηφισθεί με τον τόκο που είχε καταβάλει ο συνεταίρος του, ο οποίος είχε εν τω μεταξύ εξοφλήσει το χρέος με το ηυξημένο επιτόκιο, κατά το ποσοστό που του αναλογούσε⁴.

στ. 26-3[φ 31v] Απόρριψη της αναπροσαρμογής του επιτοκίου αναδρομικά, για το τμήμα της οφειλής που είχε εξοφληθεί από τον συνεταίρο του εκκαλούντος, πιθανόν επειδή η επίσημη μεταβολή του επιτοκίου επήλθε μεταγενέστερα (μετά την εξόφληση του χρέους με το επιτόκιο που όριζε η χρεωστική ομολογία), ή απλώς επειδή είχε παρέλθει σχεδόν τριετία. Αναπροσαρμόζεται το επιτόκιο και εκκαθαρίζεται η οφειλή (κεφάλαιο και τόκοι), μόνο κατά το ποσοστό που οφείλει ο εκκαλών.

στ. 4 Προδεσμία εξοφλήσεως συντομότερη από τη συνήθη των έξι εβδομάδων.

στ. 12-15 Αίτηση αντιγράφου για την υποβολή νέας εφέσεως.

1. Σελιδαρίθμηση του I. Αδάμη, που αντιστοιχεί στο φ 19r, κατά την αρίθμηση της Βιβλιοθήκης της ρουμανικής Ακαδημίας (αν. εγγρ. 36/ 13.VII.1762).
2. Πρόκειται για την εγγρ. 36.
3. Βλ. άρθρο 6 του Προνομίου του Λεοπόλδου Α' (1701), ΕΚΣ, σσ. 382 και 389-390.
4. Για τα επιτόκια βλ. ΕΚΣ, σσ. 188-189.

67

1764/III/24

χ. Θωμά Βελλερά

978/φφ 31v-32r

σχ. 38

Απόφαση οριστική. Αγωγή αναγνωριστική δικαιώματος δανειστή. Αντιπροσώπευση και πληρεξουσιότητα. Ένσταση για προνομιακή ικανοποίηση χρεωστικής ομολογίας. Εκχώρηση απαιτήσεως. Χρέος από «συναλλαγματική» ικανοποιείται κατά προτεραιότητα.

¹⁶/ 1764 μαρτί(ου) 24. έπροτοστολοΐσεν ό <μ>πασια Άλέξης Λαζάρ(ου)

¹⁷/ δια μέσου του Θωμά γαμβρου του δια την ύπόδεσιν όπου (εΐ)χεν μέ ¹⁸/ τόν έβραΐον Άβ<ρ>αάμ Βενιαμί[ν] δια κάποιους λουλάδες όπου ό έβραΐος

¹⁹/ έχρωστοΐσεν του Πέτρου Λούγγουλα ήγουν Νικόλα και τα όπρησεν ό <μ>πασια Άλέξης ²⁰/ λέγωντας ότι οί λουλάδες τούς επήρην ό Πέτρος από την έντιμώτητα του και ²¹/ τα έδοσεν του έβραΐ(ου)<.> και έτζι έχοντας να πάρη ό Ιόνης ό φατουρος του ²²/ <μ>πασια Άλέξη από τόν Πέτρον Νικόλα αυτα τα <μ>πάνια όπου του ²³/ έδοσεν τούς λουλάδες και τα όπρησεν (εί)ς τόν έβραΐον μήν ώντας ό Πέτρος ²⁴/ Νικόλα παρόν. και

πιάνωντας τὸν ἐβραῖον διὰ νὰ τοῦ δόσῃ τὸ χρέος²⁵ / καὶ μὴν ἔχωντας νὰ τοῦ τὰ δόσῃ ἐπαρακάλεσεν ὁ ἐβραῖος τὸ <μ>πασιά²⁶ / Ἀλέξη καὶ τοῦ ἔδοσε F 83 καὶ τὰ ἔδοσεν τοῦ Ἰόνῃ. καὶ τώρα ὄντας τὰ ἄς²⁷ / πρᾶ ὀπρισμένα ἀπὸ τοὺς 1761 ἕως τὴν σήμερον τὰ ζητᾶ ὁ <μ>πασιά Ἀλέξης²⁸ / τὰ ἄςπρᾶ διὰ νὰ τὰ σλομποτίσ(ει) ὁ |X(ατζῆ)| Πέτρος Λουῖκας<.> καὶ παραστένωντας // μας ὁ Χατζῆ Πέτρος Λουῖκας τὴν ὁμολογίαντου ὅπου ἐπῆρεν ἀπὸ τὸν² / Πέτρον Νικόλα ἔστωντας νὰ τοῦ χρεωστᾶ καὶ τοῦ ἔδοσεν τὴν ὁμολογίαν τοῦ³ / ἐβραί(ου) διὰ νὰ τὰ πάρῃ διὰ τὸ χρέος του. τώρα ἐξετάζωντας τὰ λόγια⁴ / τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλουνοῦ τὸ ἡῦραμεν εὖλογον ὅτι ὁ <μ>πασιά Ἀλέξης νὰ⁵ / ἔχῃ νὰ σλομποτήσῃ τὰ ἄςπρᾶ ἀπὸ τὸν ἐβραῖον διὰ νὰ τὰ⁶ / πέρνῃ ὁ Χατζῆ Πέτρος Λουῖκας ἐπ(ει)δήτης καὶ ἔχ(ει) τὴν ὁμολογίαντου⁷ / (εἰ)ς χ(εῖ)ρας του καὶ ἔστω (εἰ)ς ἔνδ(ει)ξιν.

⁸⁻¹⁰ / Μανικάτης· σαφράν(ος) νῦν· προεστ(ός) πρ, Πέτκος Πέτρ(ου) [χ. Μ. Σαφράνου], Γιαννης Μαβροδῆ [χ. Μ. Σαφράνου].

Ἡ εγγράφη ἀφορᾶ σε διαφορὰ που προέκυψε ἀπὸ τὴ συντηρητικὴ κατὰσχεση εἰς χεῖρας ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ οφειλέτη –για τὸ ἴδιο ποσό ἀλλὰ γιὰ διαφορετικὲς αἰτίες–, που διενεργήθηκε ἀπὸ δύο ἀσχετους μεταξύ τους δανειστὲς καὶ σε διαφορετικὸ χρόνο. Τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖο καλεῖται ἐδῶ νὰ ἐπιλύσει τὸ Κριτήριον εἶναι ποῖος δανειστής δικαιούται νὰ ικανοποιηθεῖ κατὰ προτεραιότητα¹. Ἡ ἀπόφαση περιγράφει ἀναλυτικὰ ἀλλὰ κάπως συγκεχυμένα τὰ πραγματικὰ περιστατικά, που θὰ προσπαθήσουμε νὰ ἀποκαταστήσουμε, λαμβάνοντας υπ’ὄψην καὶ τὴ σχετικὴ εγγρ. 38:

στ. 16-21 Ἀγωγή γιὰ τὴν εἰσπραξὴ τιμήματος, μέσω ἀντιπροσώπου. Προηγήθηκε «συντηρητικὴ κατὰσχεση» –«ὄπρισμα», δηλ. δέσμευση–, εἰς χεῖρας τοῦ οφειλέτη ἀπὸ τὸν ἀντιπρόσωπο (φατούρο) τοῦ ἐνάγοντος πωλητή, βάσει σιωπηρῆς πληρεξουσιότητας (εγγρ. 38, στ. 25-26). Τὸ ἐμπόρευμα εἶχε μεταπωλήσῃ στὸν οφειλέτη ἕνας μεσάζων, που τὸ εἶχε προμηθευτεῖ ἀπὸ τὸν ἐνάγοντα. Ἡ πώληση καὶ ἡ μεταπώληση ἐγίναν με πίστωση τοῦ τιμήματος. Ἡ ἐκχώρηση τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ μεσάζοντος (λήπτη) στὸν Πέτρο Λούκα (κομιστὴ) ἀντὶ καταβολῆς, προφανῶς χωρὶς γνωστοποίηση στὸν οφειλέτη (πληρωτὴ), εἶναι ἐγκυρῆ².

στ. 21-26 Προκειμένου νὰ εἰσπράξῃ τὸ πιστωθὲν τίμημα, ὁ υπάλληλος τοῦ ἐνάγοντος στράφηκε γιὰ λογαριασμό τοῦ εργοδότη τοῦ κατὰ τοῦ μεσάζοντος (ἀ’ αγοραστή) καὶ δέσμευσε («ὄπρισε») τὸ ποσό τοῦ τιμήματος ἀπὸ τὴν περιουσία τοῦ β’ αγοραστή. Γιὰ νὰ ἀρθεῖ τὸ ὄπρισμα, ὁ τελευταῖος αγοραστής δανείστηκε τὸ ποσό τοῦ τιμήματος ἀπὸ τὸν ἀρχικὸ πωλητὴ (τὸν ἐνάγοντα), τὸ ὁποῖο κατέβαλε στὸν ἀντιπρόσωπο («φατούρο») τοῦ τελευταίου. Δὲν ἀποσβέστηκε ὁμως –καὶ δικαίως–, ἡ ἐνοχὴ, ἀφοῦ στὴν οὐσία δὲν ικανοποιήθηκε ὁ ἀρχικὸς πωλητής.

στ. 26-28 Επειδὴ ἐκκρεμεῖ ἀπὸ διετίας ἀναγνωριστικὴ ἀγωγή τοῦ ἐναγο-

μένου για την εξόφληση χρεωστικής ομολογίας του οφειλέτη, ο οποίος είχε αποβιώσει πριν κατατεθεί η αγωγή (εγγρ. 38), ο ενάγων ζητεί στην ουσία να προηγηθεί η ικανοποίησή της απαιτήσεώς του για το τίμημα αντί εκείνης του εναγομένου από τη χρεωστική ομολογία.

στ. 1-3[φ 32r] Αναιτιώδης χαρακτήρας της συγκεκριμένης χρεωστικής ομολογίας, που καταδεικνύει τη λειτουργία της ως συναλλαγματικής.

στ. 3-7 Το Κριτήριο αποφασίζει ότι ο ενάγων θα πρέπει να άρει τη δέσμευση, ώστε ο εναγόμενος να ικανοποιηθεί δυνάμει της ομολογίας του. Επομένως συνάγεται η αρχή ότι η χρεωστική ομολογία που λειτουργεί ως ανώνυμο χρεώγραφο προηγείται, ως τίτλος εκτελεστός, της συντηρητικής κατασχέσεως.

Για την πλήρη κατανόηση της αποφάσεως, πρέπει να έχουμε κατά νου ότι και η διαδικασία του *όπρισματος* και η αγωγή για την εξόφληση της ομολογίας διεξήχθησαν ενώπιον της δωσιδικίας του αποβιώσαντος οφειλέτη, δηλ. της συντεχνίας των εβραίων εμπόρων στην Alba Iulia. Βάσει, επομένως, αυτής της αποφάσεως του Κριτηρίου θα αποφανθεί και το αρμόδιο για τον οφειλέτη δικαστήριο.

1. Βλ. και εγγρ. 38, στ. 29-30.

2. Βλ. ΕΚΣ, σσ. 190 (ι').

68

1764/IV/15

978/φ 32r

χ. Θωμά Βελλερά

**Απόφαση οριστική. Αγωγή για εξόφληση χρεωστικής ομολογίας.
Αδυναμία εκπληρώσεως και παροχής εγγυητή.
Προσωποκράτηση¹.**

¹¹ / 1764 ἀπριλί(ου) 15.

¹² / Ἐπροτοστολόγισεν ἡ ἀρχόντισσα Ντοποζόγια[ν] μὲ τὸ πότουρόν της

¹³ / ζιτῶντας κρίσιν καὶ δικαιωσύνην μὲ τὸν Κωνσταντᾶν Μαβρωδῇ ¹⁴ / διὰ τὰ χίλια φλορίντζια ὅπου τῆς χρεωστᾶ μὲ ὁμολογίαν ἰδιό¹⁵ / χ(ει)ρὸν του ζητῶντας διὰ νὰ τὴν πλερόση, καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη[ν] κατέμπρο¹⁶ / σθένμας τὸ πῶς δὲν ἔχ(ει) μὲ τί νὰ τὴν πλερόση· καὶ τοῦ ἐζήτησεν κεφίλην ¹⁷ / διὰ νὰ μὴν φύγ(ει) ἕως ὅπου ἤμπορέσ(ει) διὰ νὰ κάμ(ει) τὸν τρόπον διὰ νὰ τὴν ¹⁸ / πλερόση· καὶ πάλιν ἀπεκρίθ(ει) τὸ πῶς κανέναν κεφίλην δὲν ἔχ(ει) διὰ νὰ δόση<.> ¹⁹ / ὥστε ὅπου δίδωμεν τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀρχόντισσας Ντοποζόγιας διὰ νὰ ²⁰ / κάμη μὲ αὐτὸν τὸν κρεδητόρον της [[νὰ κάμη]] ὅτι ἀγαπᾶ καὶ ὦν (εἰ)ς ἔνδ(ει)ξην<.> ²¹ / ἤγουν νὰ τὸν φυλακόνῃ.

